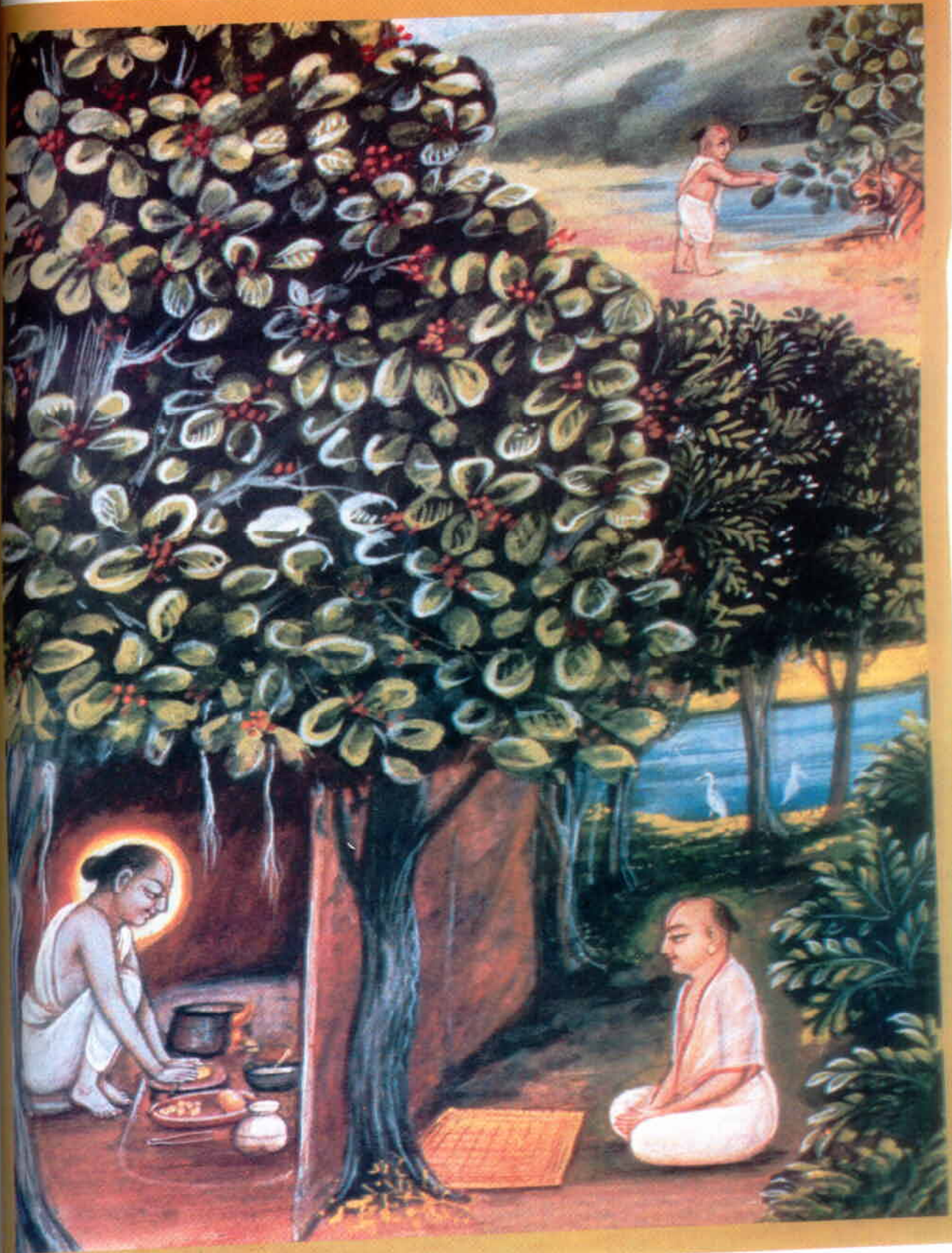


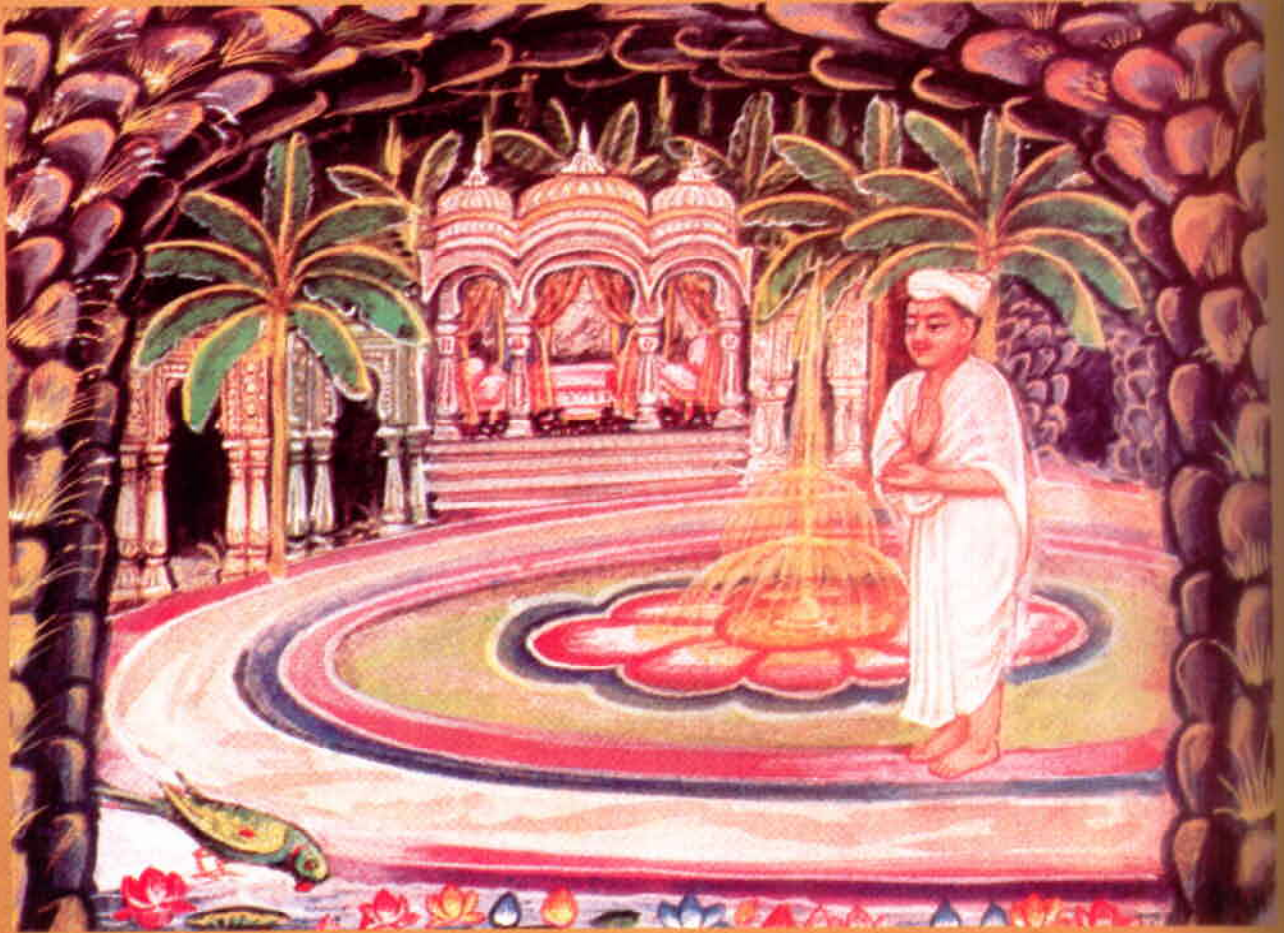
श्री सर्वोत्तम



रहः प्रियाय नमः

॥ ८० ॥

श्री सर्वोत्तम



भक्तेच्छापूर्काय नमः

॥ ८१ ॥

ભક્તોચ્છાપૂરક:

શ્રીઆચાર્યજી ભક્તોની ઈચ્છા પૂર્ણ કરવાવાળા છે.

અર્થ-ચરિત્ર-સંગતિ

શ્રીઆચાર્યજી એકાંતમાં રહેવા છતાં, પોતાના ભક્તોના મનોરથો પૂર્ણ કરે છે. ભક્તોને નિત્ય લીલાનો અનુભવ કરાવે છે.

શ્રીઆચાર્યજી ગિરિરાજની તળેટીમાં ગોવિંદકુંડ ઉપર બિરાજતા હતા. ત્યારે કૃષ્ણદાસ મેઘનને ભગવદ્લીલા સામગ્રીના દર્શનની ઈચ્છા થઈ. શ્રીઆચાર્યજીએ કૃષ્ણદાસના મનની વાતજાણી તેમને કહ્યું કે તમો ગિરિરાજજીની પેલી શિલા ખસેડી અંદર જાઓ, તમોને ત્યાં વ્યાપી વૈકુંઠ અને ત્યાંથી લીલા સામગ્રીનાં દર્શનન થશે. આપશ્રીની આજ્ઞાનુસાર કૃષ્ણદાસે ગિરિરાજજીમાં પ્રવેશ કરી દર્શન કર્યા.

આ રીતે બીજા ભક્તોના પણ મનોરથો આપશ્રીએ પૂર્ણ કર્યા છે.

આ નામ "ધર્મી" - સૂચક છે.

ચિત્ર-પરિચય

ઉપર : ગોવિંદકુંડ ઉપર શ્રીઆચાર્યજી કૃષ્ણદાસ મેઘનને સંકેત કરી શિલા બતાવે છે.

નીચે : શ્રીગિરિરાજજી કંદરા અંદર કૃષ્ણદાસ જાય છે અને ભગવદ્ લીલા સામગ્રીનાં દર્શન કરે છે.

નામ-સંગતિ

શ્રીઆચાર્યજી ભક્તોની ઈચ્છિત લીલા સામગ્રીનો અનુભવ કરાવે છે. તો ભક્તો શ્રીઆચાર્યજીની લીલાનું રહસ્ય પણ જાણી શકતા હશે તેના સમાધાન માટે "સર્વાજ્ઞાતલીલા" નામ કહે છે.



સર્વાજ્ઞાતલીલા

શ્રીઆચાર્યજીની લીલા બધાથી સમજી શકાય તેવી નથી.

અર્થ-ચરિત્ર-સંગતિ

શ્રીઆચાર્યજી કોઈપણ કાર્ય કરી રહ્યા છે અથવા શું કરવાના છે તેનું શું રહસ્ય છે ? આ બધું ભક્તો પોતાની ઈચ્છાથી જાણી શકતા નથી.

આપશ્રીના ચરિત્રમાં; આપશ્રીના કાર્યનો ભાવ; ઉદ્દેશ્ય સામાન્ય ભક્તોને સમજવો તો અતિ કઠણ છે. પરંતુ અંતરંગ ભક્તો પણ આપ જણાવે નહિત ત્યાં સુધી સમજી ન શકે.

શ્રીઆચાર્યજીએ ચિત્રકુટમાં કાન્તાનાથ પર્વત ઉપર પોતાના ઠાકોરજી માટે સિદ્ધ કરી રાખેલ ફળ કેળા ગુલાબજળ વિગેરે શ્રી રામચંદ્રજીને આરોગ્યાવ્યું. દામોદરદાસ હરસાનીને સંદેહ થતા આમ કરવાનો પ્રકાર પુછતાં આપશ્રીએ કહ્યું કે શ્રી રામચંદ્રજી પણ મર્યાદા સ્થિત લીલાઓ કરવાવાલા પૂર્ણ પુરુષોત્તમનું જ સ્વરૂપ છે.

આ પ્રકારે આપશ્રીના ચરિત્ર તથા સિદ્ધાન્તમાં કેવી વિશેષતાઓ છે તે કોઈ ભક્ત જાણી શકતા નથી.

આ નામ 'ઐશ્વર્ય-ધર્મ' - સૂચક છે.

ચિત્ર-પરિચય

ઉપર : શ્રીચિત્રકુટમાં કાન્તાનાથ પર્વત ઉપર શ્રીઆચાર્યજી કયા છે. હનુમાનજી કયા સાંભળવા ઉભા રહ્યા છે.

મધ્ય : શ્રીઆચાર્યજીને શિખર ઉપર શ્રીરામચંદ્રજી પાસે પધારના બ્રાહ્મણરૂપમાં હનુમાનજી વિનંતિ કરે છે.

નીચે : શ્રીઆચાર્યજી રામચંદ્રજીને ફળ આરોગાવે છે.

નામ-સંગતિ

આપ પ્રત્યક્ષમાં બિરાજી જે કાર્ય કરે છે તેને ભક્તો કેમ સમજી ન શકે તે શંકાનું નિવારણ કરવા "અતિ મોહન:" નામ કહે છે.



श्री सर्वोत्तम



सर्वज्ञातलीलाय नमः

श्री सर्वोत्तम



अतिमोहनाय नमः

॥ ८३ ॥

અતિમોહન

શ્રીઆચાર્યજીનું અત્યંત મોહક સ્વરૂપ છે.

અર્થ-ચરિત્ર-સંગતિ

શ્રીઆચાર્યજીના સ્વરૂપને દેખીને જીવ મોહિત થઈ જાય છે. અને તેથી આપની લીલાઓનું જ્ઞાન થતું નથી. આપના અત્યંત મોહન સ્વરૂપની જીવ ઉપર દ્રષ્ટિ પડે છે, ત્યારે તે જીવ મુગ્ધ મોહિત બની જાય અને કોઈ મૂર્તિ સ્વરૂપની સન્મુખ જ્યારે આપશ્રીની દ્રષ્ટિ પડે છે ત્યારે મૂર્તિ સ્વરૂપોમાં ભગવદ્ આવિર્ભાવ થઈ જાય છે.

એક વાર મયુરાના બજારમાં થઈને શ્રીઆચાર્યજી વિશ્રાંતઘાટ ઉપર પધારતાં હતાં. ત્યારે એક કંસારાની દુકાનમાં ઘણી બધી ઠાકોરજીની મૂર્તિઓ હતી. આ મૂર્તિઓ ઉપર જ્યારે આપની દ્રષ્ટિ પડી ત્યારે આ મૂર્તિઓમાં ભગદાવિર્ભાવ પ્રાપ્ત થયો. અને આ સ્વરૂપો દોડીને શ્રીઆચાર્યજી પાસે પધાર્યા. શ્રીઆચાર્યજીએ બધા સ્વરૂપોને પોતાની ગ્વાલમંડળીમાં રાખ્યાં અને સમયાનુસાર સેવકોને એક એક સ્વરૂપ સેવા માટે પધરાવી આપ્યું.

આ નામ "વીર્ય-ધર્મ"- સૂચક છે.

ચિત્ર-પરિચય

મયુરાના બજારમાંથી શ્રીઆચાર્યજી પધારે છે અને આપશ્રીની દ્રષ્ટિથી ભગવદ્ આવિર્ભાવ પ્રાપ્ત સ્વરૂપો પાછળ આવે છે.

નામ-સંગતિ

આપશ્રી ભકતોને મોહિત કરીને પણ તેઓ ઉપર કૃપા કરો છો તો ભકતો સિવાય બીજા ઉપર કેવા પ્રકારની દ્રષ્ટિ કરો છો તે જણાવવા "સર્વાસક્તઃ" નામ કહે છે.



સર્વાસક્તઃ

શ્રીઆચાર્યજી અન્ય સર્વથી અનાસક્ત છે.

શ્રીઆચાર્યજીને પુષ્ટિમાર્ગીય ભક્તો સિવાય અન્યત્ર અપેક્ષા નથી. આપ શ્રી કરુણાવંત હોવાથી તમામ જીવો ઉપર સમદષ્ટિ રાખે છે. ગીતાજીમાં ભગવાન કહે છે -

સમૌહસર્વભૂતેષુ નમે દ્વષ્યોહસ્તિ ન પ્રિયઃ છતાં મર્યાપિત મનોબૃદ્ધિયો **મમ્બદ્ધ સમેપ્રિયઃ** આવા અનન્ય ભક્તો પ્રત્યે આસક્તિ રાખે છે.

પૃથ્વી પરિક્રમા કરતા જ્યારે શ્રીઆચાર્યજી નગર ઠહા પધાર્યા ત્યારે એક ધનિક લુહાણા શેઠ કોઈના કહેવાથી પોતાના રોગ ગ્રસ્ત પાંચ વર્ષના પુત્રને પાલખીમાં બેસાડી શ્રીઆચાર્યજી પાસે બાળકને નિરોગી કરવા લઈ આવ્યો. શેઠ એક હજાર રૂપીઆ ભેટ કરી પુત્રને રોગમુક્ત કરવા વિનંતી કરી. આ શેઠ શ્રીઆચાર્યજીનો સેવક નહિ હોવાથી પોતાનું સર્વાસક્ત સ્વરૂપ જણાવવા આપશ્રીએ ક્રોધ કરી કહ્યું કે "અમો કંઈ વૈદ્ય છીએ કે રોગીઓને સારા કરતા ફરીએ અમે તો દ્રવ્યાદિ ભેટ પણ અમારા સેવકો સિવાય બીજા કોઈની લેતા નથી. માટે આ રૂપિયા પાછા લઈ જાવ." આ પ્રકારે પોતાના ભક્તો સિવાય અન્યો ઉપર આપશ્રીએ ઉપેક્ષા બતાવી. પરંતુ આ રોગીપુત્ર દૈવીજીવ હોવાથી તેના પિતાની ફરી વિનંતી અને અત્યંત આગ્રહ દેખી આપશ્રીએ તે બાળકના માથા ઉપર પોતાના બંને ચરણારવિંદનો સ્પર્શ કરાવ્યો, તેને નીરોગી બનાવ્યો અને પાલખી ઢાંકીને ઘેર મોકલ્યો. આ બાળક ઘેરથી પાછો આપશ્રીના મુકામે આવી શરણે આવ્યો. આગળ જતાં બાદશાહના દિવાન નારાયણદાસના નામથી તે બાળક વિખ્યાત થયા. કારણવશાત્ બાદશાહે નારાયણદાસને જેલમાં પૂર્યા તો પણ તેઓએ પોતાનો ટેક જાળવી વૈષ્ણવતા છોડી નહિ અને તેથી બાદશાહે પ્રસન્ન થઈ નારાયણદાસને મુક્ત કરી શિરપાવ આપી ઘેર વિદાય કર્યા.

આપશ્રીની અન્ય સર્વમાં અનાસક્તિ, વિદ્યાનગર કૃષ્ણદેવ રાજાની સભામાં આપશ્રીને થયેલા કનકાભિષેકમાં સો મણ સોનાના ત્યાગથી અન્ય ધર્મના આચાર્યપદની અસ્વિકૃતિથી, અગિયાર વર્ષની લઘુવયે ભક્તોના ઉદ્ધારાર્થે ભારત ભ્રમણ કરવામાં દહાદિના સુખત્યાગથી, અને શ્રીસુબોધિનીજીનું નિર્માણ અધુરું હોવાથી સ્વધામ પધારવા માટેની શ્રીગોવર્ધનધરની બીજી આજ્ઞા પાલનની અનિચ્છા આદિ અનેક ત્યાગોથી પ્રગટ દેખાય છે. તોપણ આપશ્રી ભક્તોના મનોરથો પૂર્ણ કરો છો.

આ નામ "યશ-ધર્મ" - સૂચક છે.

ચિત્ર-પરિચય

ઉપર : શ્રીઆચાર્યજી પાલખીમાં સુતેલા બાળકના મસ્તક ઉપર ચરણારવિંદ મુકે છે. પાસે બાળકના પિતા ઉભા છે.

નીચે : બાદશાહના બંદિખાનામાં નારાયણદાસ .

નામ-સંગતિ

બધાથી જો આપ અનાસક્ત છે તો ભક્તો પ્રતિ પણ અનાસક્ત જ હોઈ શકે. તે શંકા દૂર કરવા "ભક્તિમાત્રાસક્તઃ" નામ કહે છે.

श्री सर्वोत्तम



सर्वासक्ताय नमः

॥ ८४ ॥

श्री सर्वोत्तम



भक्तमात्रासक्ताय नमः

॥ ८७ ॥

ભક્તિમાત્રાસક્ત:

શ્રીઆચાર્યજી એક માત્ર ભક્તો ઉપર આસક્ત છે.

અર્થ-ચરિત્ર-સંગતિ

શ્રીઆચાર્યજી શરણસ્થ પુષ્ટિ ભક્તો ઉપર આસક્ત રહે છે, અને તેઓ ઉપર કૃપા કરે છે. શરણસ્થ જીવોનો આપ બહુ પક્ષપાત કરે છે. જેમકે આપે ઉલ્લેખ કર્યો છે કે 'શરણસ્થસમુદ્ધારં કૃષ્ણં વિજ્ઞાપયામ્યહમ્ (કૃષ્ણાશ્રય) આવી જ પ્રાર્થના આપશ્રીએ દામોદરદાસ હરસાની માટે શ્રીનાથજીને કરી હતી કે દામોદરદાસનો દેહ વિલય મારા પહેલાં ન થાય. આવી આસક્તિ આપશ્રી ભક્તો ઉપર રાખો છો.

આ નામ "શ્રી-ધર્મ" - સૂચક છે.

ચિત્ર-પરિચય

ઉપર : શ્રીઆચાર્યજી શ્રીનાથજીને પ્રાર્થના કરે છે.

નીચે : દામોદરદાસ હરસાની આપશ્રીની ચરણ સેવા કરે છે.

નામ-સંગતિ

કોઈ ભક્ત કદાચ પતિત થાય તો પણ શ્રીઆચાર્યજી તેના ઉપર કૃપા કેમ કરે છે, તે સમજાવવા "પતિતપાવન:" નામ કહે છે.

